

Sicer je P. Mansvet — časih z imenom Krotkoslav — rad dopisoval v Danico iz krajev, kjer je služboval na pr.: Iz Gorice l. 1851 o sv. misijonu; l. 1858: Zdravilo za tiste, ki jih je Pust pobodel; l. 1860: Vojska med mesojedci in tretjo cerkveno zapovedjo; l. 1861: Dvestoletnica v Nazaretu na spodnjim Štajerskim itd. Največ pa o III. redu sv. Frančiška p.: Ako hoč'ite kadaj boljši svet imeti, — Morate vsi kakor svet Frančišk živeti, ali: Ako hoč'ite, želite, de boljši bo svet, — Stopite vsi v svet'ga Frančiška red. — Tri in dvajset zveličanih japonskih mučenikov iz I. in III. reda sv. očeta Frančiška bo posvečenih ali med svetnike prištetih (Danic. 1861 št. 24—26) itd.

Juri Fleišman r. 18. apr. 1819 v Beričevem pri Dolu, brat Andrejev (Jezič. 1887 str. 28), nekaj časa učitelj na Vrhniki, potem je v Ljubljani učil petje, glasbo, lepopisje; zlagal pesmi ter jim skladal napeve, u. 25. maj. 1874. Njegovi umotvori so p.:

a) Izgledi slovenskiga pisanja. Zal. Giontini, nat. Blaznik v Ljubljani. b) Šolarske pesmi 4°. 1860. — c) Mične slovenske zdravice. 4°. 1860. Zv. I—III. — d) Slovanska Beseda. Pesmi za veselice. Zložil Juri Fleišman. Zal. Giontini. Zv. I—III. 1864. — Sodeloval je pri „Slov. Gerlici“ že l. 1848 itd. — Prav bi bilo, da bi gosp. učitelji vseh slovenskih ljudskih šol segli po zbirki „Šolarske pesmi“, ktero je g. izdatelj že s tem posebno zanimivo naredil, da je s kratkimi besedami pridjal nauk, kako naj se vadijo šolarji na posluh peti, ktereга tako-le razlaga:

„Učitelj naj razloži šolarjem poglavitne reči o muziki sploh, čemu so sekirice (note), kaj je oddih ali prenehljaj (pauza), takt ali udarec, kaj mera časa (tempo) itd. Naj jim dalje kaže, kako usta odperati, da preveč ne zijajo, pa tudi zob skup ne tišijo . . . Da jim pravi sluh obudí, naj učitelj stopnje ali škalo s čistim glasom — a — zapoje, z roko pa takt daje itd.“ (Novic. 1860 str. 141). — O „Slovénskikh zdravicah“ zv. II. imajo Novice po pristojni hvali gledé besede opombico, da okrogle take baže, ki so na koncu tega zvezka, naj bi g. Fleišman raji prepustil lastni fantazii tistih, ki nazaj pristokajo s kervavo glavo itd. (1861 str. 185). — In o „Slovanski besedi“ ravno tako pravijo: „Želeli bi pa bili, da g. Fleišman tiste pesmi, katerim je sam besede zložil, bi bil dal popraviti po izurjenem pesniku, ali še bolje, da bi Pegaza prepustil celó drugim (1864 str. 295).“ — Sicer pa glej „Slov. Nar.“ 1876 št. 12: Jurij Fleišman, slovenski skladatelj. Spisal Vojteh Valenta.

Književstvo.

— **Pedagogiški letnik.** I. leto. 1887. Uredil Fran Gabršek. Izdalo in založilo „Pedagogiško društvo“ v Krškem. V Ljubljani. Natisnil J. R. Milic. Vsebina te prve, lepe knjige, ki jo je uredil in največ tudi spisal naš neutrudljivi sotrudnik g. Gabršek, je ta-le: I. Občno vzgojeslovje (Fr. Gabršek). II. Vzroki zasravelosti mladine šoli odrasle in sredstva, kako pomoči tej žalostni prikazni (Žavski). III. Komenski-Slomšek (J. Ravnikar). IV. Učne slike iz somatologije (Tone Brezovnik). V. Pouk o črtežih II. del. A. Posamezni deli. B. Najvažnejše določbe iz stavbenega reda za Kranjsko. C. Terminologija. O perspektivi (Jos. Bezljaj). VI. Poročilo o delovanji „Pedagogiškega društva“ (Fr. Gabršek). Vplivanje učitelja na kmetijsko gospodarstvo sploh in s posebnim ozirom na sadjerejo (Fr. Lunder). Kako naj bi učitelj pospeševal čebelorejo (L. Abram). O domačih šolskih nalogah na kmetih (Iv. Gantar). VII. Vabilo. VIII. Slike k „Pouku o črtežih“ v prilogi. „Občno vzgojeslovje“ začénja s tem-le predgovorom: „Vsled ukaza vis. c. k. poučnega ministerstva z dné 31. julija 1886. l. št. 6033 imajo se sposobnostne preizkušnje za splošne ljudske in meščanske šole vršiti deloma tudi v slovenskem jeziku. Za pedagogiko pa nam manjka še potrebne učne knjige. Da se temu nekoliko pomore, odločil sem se, da priredim takovo knjigo tudi v slovenščini. Kot prvi del pedagogike podajam tù občno vzgojeslovje.“

Léhko bi bilo, isto sestaviti po raznih virih, kajti pedagogična literatura je pri inih narodih vže jako razvita. A mislil sem si, da dosežem najprej svoj namen, ako preložim na slovenščino kako drugo že uvedeno in obče priznano učno knjigo. Odločil sem se torej za vzgojeslovje, katero je v nemščini spisal dr. Jos. Mich, c. kr. šolski svetovalec in ravnatelj c. kr. izobraževališča za učitelje in učiteljice v Opavi. Ta knjiga obseza ob kratkem vse potrebno ter je vrhu tega vrejena po zahtevah „Organisations-Statut der Bildungsanstalten für Lehrer und Lehrerinnen an öffentlichen Volksschulen in Österreich“, uvedenim z ukazom vis. c. kr. poučnega ministerstva z dne 31. julija 1886. l št. 6031.

Kar se tiče prevoda samega, omeniti mi je, da sem se z večine strogo držal razdelbe in vsebine nemškega izvirnika. Vender nisem mogel kaj, da ne bi tu in tam česa dodal ali izpremenil; sosebno se mi je zdelo prilično, da sem uvrstil na primernih mestih zlate izreke našega prvega pedagoga A. M. Slomškega. S tem, upam, dobila je knjiga bolj domače lice ter se bolj prilaga slovenskim razmeram.

Akoravno pa je knjiga namenjena v prvi vrsti našim učiteljiščem, vender se nadajam, da jo bodo s pridom rabili ne le učitelji sploh, temveč tudi drugi razumni roditelji, kateri so do sedaj pogrešali take knjige.

Cena knjigi je za neude 1 gld. 40 kr. (po pošti 5 kr. več). Poleg tega so se izdali posebni odtiski „Občnega vzgojeslovja“ (cena 80 kr.) in „Pouk o črtežih“ (cena 30 kr., po pošti 5 kr. več). „Pedagogični letnik“ je tudi po vnanjem prav lepo opravljen. Vsak učitelj in vsaka učiteljica, pa tudi vsaka učiteljska knjižnica naj bi si nemudoma naročila to lepo knjigo. Vrlemu „Pedagogičskemu društvu“ v Krškem pa kličemo: Napreduje naj še dalje tako vztrajno in plodovito kakor je prvo leto začelo!

— „**Angeljček, otrokom učitelj in prijatelj**“. Izdal Anton Kržič. II. zvezek. V Ljubljani, 1887. Samozaložba. Tiskala „Katoliška Tiskarna“. Kakor je naša mladina prvi zvezek veselo vzprejela, bode gotovo tudi tega, ker je še toliko lepši. Stane le 12 novčičev, tedaj vsebina, oprava in cena vse je ugodno, da se delce kar samo priporoča.

— Prvi zvezek „**Knjižnica za mladino**“, ki jo izdaja „Slov. učiteljsko društvo“, je tudi užé natisnen in se bode prihodnje dni razpošiljal in prodajal. Drugo pot več o tem lepem novem podjetju.

— „**Jos. Stritar-jevih zbranih spisov**“ je užé na svetlem tretji snopič, ki nadaljuje poezije Stritarjeve.

D o p i s i

Iz Šmarije pri Jelšah. Šmarijsko-Rogaško učiteljsko društvo je imelo svoje tretje zborovanje dne 31. maja t. l. pri sv. Križu na Slatini. G. R. Knaflič je poročal dalje o »izdaji organizovane knjižnice za slov. mladino« (Glej 11. in 12. štev. »Popotnikovo« in 12. štev. »Uč. Tovariša«). Ker je slavnoznani g. Lego v Pragi začetnik »org. knjižnice za slov. mladino«, zato nariše poročevalec tridesetletno delovanje Legovo za naš napredek, iz katerega poročila podajemo sledeči izvod:

Gosp. Jan V. Lego promatra z največim zanimanjem in pozornostjo razvoj naše literature, učiteljstva in šolstva. On podpira neposredno in posredno vsa naša znamenitejša društva, kakor: »Dramatiško društvo«, »Slov. Matico« (radi velikih zaslug imenovan njenim častnim členom) »Slov. učit. društvo v Ljubljani«, »Pedagogičsko društvo« na Krškem i. t. d. Ljubljanskim in drugim dijakom doposlal je v dveh letih do 300 gld. českih knjig, na ta način se je učilo in se še učí v Ljubljani do 100 dijakov českoga jezika, od katerih je dospelo 30 do tolike dovršenosti, da prelagajo dandanes razna beletristiška dela na slov. jezik. Kandidatje učiteljišča so dobivali od njega pet českih pedagogijskih časopisov. Na ta način se poznajo naši prihodnji učitelji užé kot kandidatje s českim šolstvom in učiteljstvom, kar koristi brez ugovora našemu učiteljstvu in naši šoli. Pred jednim letom je otvoril g. Lego v Pragi posebni kurz za slov. jezik, kjer poučuje do 80 učiteljev in učiteljic slov. jezik, da upozná naše učiteljstvo s českim. Za svojega 18letnega uradovanja na Slovenskem si je g. Lego popolnoma osvojil slov. jezik ter upoznal naš narod po vseh straneh njegovega življenja. On vé predobro, da je šola ona podloga, na katero se osniva národna individualnost in da bode naša literatura le tedaj uspevala, ko bomo imeli bogato literaturo za mladino, a promatrajoč slov. šolstvo je takoj uvidel našo hibo, namreč, da nam nedostaje »organizovane knjižnice za mladino«, zato nam hoče tudi po tej strani priskočiti. Njegovim posredovanjem se je v seji »Slov. učit. društva« (Ljubljana) dne 7. vinotoka 1886. l. živalno debatovalo, a žalibog, narisala se je nemožnost tega podjetja (pomankanje pisateljev! za-